

Andet Afsnit.

Universitetets, Kommunitetets og den polytekniske Lærestalts økonomiske Anliggender.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgjørelser af enkelte Tilfælde.

I. Nedsættelse af Prioritetsrenten for Kommunitetet og Sorø Akademi.

Under 4de September 1896 modtog Konsistorium fra *Universitetets Kvæstor* et til Kirke- og Undervisningsministeriet stilet Andragende, hvori Kvæstor forebragte Spørgsmaalet om Nedsættelse af Prioritetsrenten for Sorø Akademi og Københavns Kommunitet fra 4 pCt. til $3\frac{3}{4}$ pCt. aarlig, at regne fra 11te Juni Termin 1897, denne indbefattet. Kvæstor bemærkede, at Universitetskvæsturen overfor den almindelige Nedgang i Rentefoden hidtil med Ministeriets Approbation havde afventet Forholdenes Udvikling for ikke at foretage en Rentenedsættelse og derved gribe ind i de Formaal, for hvilke fornævnte særlige Fonds tjene, inden der forelaa en afgjort Nødvendighed for en saadan. Siden 1895 havde Forholdene imidlertid for Kvæsturen baaret hen imod en Forandring i de hidtil bestaaende Regler for Prioritetsrenten.

Efter en Redegjørelse over de for Sorø Akademi og Kommunitetet opsagte Prioritetsudlaan og de indbetalte Kapitalers Anbringelse m. m. udtalte Kvæstor følgende.

Det virkelige Forhold var herefter dette, at der for Tiden ikke var Udsigt til ny Anbringelse af Kvæsturmidler i Prioriteter til 4 pCt. Rente, fremdeles at ældre Prioritetsudlaan i stort Omfang bleve opsagte til Indfrielse, saaledes at dette særlig gjaldt om de bedst sikrede Udlaan, idet der for deres Vedkommende var en desto større Lethed ved at erholde dem andetsteds til en lavere Rente, til Dels endog med forøget Kapitalbeløb, og at ny Anbringelse i Obligationer med 4 pCt. Rente ikkun kunde ske for nogle Aar, nemlig i de til $3\frac{1}{2}$ pCt. nykonverterede Kreditforenings- og Kreditkasse-Obligationer. Derhos maatte om denne Anbringelsesmaade be-

mærkes, at den i Virkeligheden allerede nu var en Anbringelse i Obligationer med $3\frac{1}{2}$ pCt. Rente, idet den for et vist Antal Aar tilsagte $\frac{1}{2}$ pCt. Rente i det væsentlige godtgjordes ved den større Pris, som maatte betales for saadanne Obligationer i Sammenligning med dem, der lige strax kun gav $3\frac{1}{2}$ pCt. i Rente. Den Overgang for Sorø Akademi og Kommunitetet fra Prioritetsformue med 4 pCt. Rente til Formue i offentlige Effekter med $3\frac{1}{2}$ pCt. Rente, der saaledes i Virkeligheden var begyndt allerede i 1895—96, var imidlertid endnu ikke saa fremskreden, at der efter Kvæstors Skjøn forelaa nogen afgjort Nødvendighed for Nedsættelse af Prioritetsrenten, og den hidtil skete Anbringelse i offentlige Effekter, i Virkeligheden allerede nu med $3\frac{1}{2}$ pCt. Rente, vilde endnu indtil videre kunne fortsættes, hvis der mentes at være nogen rimelig Udsigt til en stigende Rentefod, saaledes at det gjaldt om at oppebie denne. En saadan Udsigt var der efter Kvæstors Opfattelse ikke tilstede, og han maatte derfor anse det for i høj Grad ønskeligt nu at gjøre Forsøg paa at standse hin Overgang i Beskaffenheden af Formuen for de ommeldte særlige Fonds. Hertil vilde imidlertid en Nedsættelse af Renten blot for nye Prioritetsudlaan ikke være tilstrækkelig, hvorimod en saadan Nedsættelse i større eller mindre Omfang maatte udstrække sig over allerede givne Prioritetsudlaan. Saavidt Kvæstor kunde skjønne, var det Ministeriet, der uden Henvendelse til Rigsdagen vilde kunne tage Beslutning om en Nedsættelse af Prioritetsrenten for Sorø Akademi og Kommunitetet, og efter sammes Ordre skulde han i saa Henseende fremkomme med nærmere Forslag, idet han dog allerede her skulde fremsætte nogle Bemærkninger om sin almindelige Opfattelse af Spørgsmaalene om, hvor stor Rentenedsættelsen burde være, og i hvilket Omfang den burde komme de allerede givne Prioritetslaan tilgode.

At en Nedsættelse af Prioritetsrenten ikkun med $\frac{1}{4}$ pCt. om Aaret, altsaa til $3\frac{3}{4}$ pCt., skulde frembringe en afgjørende Forandring i Henseende til nye Prioritetsudlaan, saaledes at disse i fornødent Omfang skulde komme til Veje, turde Kvæstor ingenlunde anse for afgjort. Naar han imidlertid indskrænkede sit Forslag til at gaa ud paa den nævnte Nedsættelse, var det ikke blot for at undgaa en større Nedsættelse end den, Øjemedet afgjort krævede, men tillige under Indtrykket af, at en større Nedsættelse burde frafaldes, saa længe Overformynderiet og Livsforsikringsanstalten holdt paa den hidtilværende 4 pCt. Rente af Prioritetsudlaan. Vel syntes det nemlig at maatte fastholdes, at Sorø Akademi og Kommunitetet, der ere uden Reservefond og i Administrationens Enkeltheder foreligge Statsrevisionen, frembød mindre Handlefrihed end den, der er tilstede for hine Statsanstalter, naar Spørgsmaalet var om at finde Udveje til at oppebie en Stigen i Rentefoden, og at denne særlige Stilling for de særlige Fonds maatte kunne medføre en selvstændig Fremgangsmaade i foranførte Henseende, naar deres Interesser krævede det. Paa den anden Side maatte dog et skyldigt Hensyn til hine Statsanstalter holde Bestyrelsen af de særlige Fonds tilbage fra at begynde med en større Rentenedsættelse end den, som maatte til, hvis en saadan overhovedet skulde forsøges. Iøvrigt vilde han allerede nu anse det for en betydelig Fordel, dersom en Rentenedsættelse

til $3\frac{3}{4}$ pCt. aarlig kunde frembringe en Standsning i Opsigelsen af de bedste Udlaan blandt dem, som de særlige Fonds allerede nu besad.

Hvad dernæst angik Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang en Rentesættelse burde komme de allerede givne Prioritetslaan tilgode, kunde det ligge nær at mene, at Lejligheden her burde gribes til en Revision af Panterne, saaledes at der krævedes en kvalificeret Sikkerhed for, at Nedsættelsen overhovedet kunde blive tilstaaet, eller at Nedsættelsen efter Omstændighederne ikkun blev tilstaaet for en Del, nemlig den afgjort sikre, af et bestaaende Udlaan. Selv om Kvæstor her behandlede et Spørgsmaal om en Nedsættelse til $3\frac{1}{2}$ pCt. Rente, vilde han imidlertid næppe tilraade en saadan Indskrænkning i Rentenedsættelsen og endnu mindre troede han, i et fremtidigt nærmere Forslag til Gjennemførelsen af Rentenedsættelse til $3\frac{3}{4}$ pCt. at kunne anbefale en saadan Revision. Næst at bemærke, at et Skjelnemærke til Udsondring af afgjort sikre Prioriteter eller afgjort sikre Dele af saadanne vilde være meget vanskeligt at finde, maatte han som sit Synspunkt i dette Spørgsmaal fremsætte, at en saadan Udsondring som foranført med dens uundgaaelige Fejltagelser vilde komme i Strid med den Omsorg for de særlige Fonds Pantedeбитorer, som traditionelt blev vist dem i Spørgsmaal om Laans Overtagelse, Pantemoderation o. s. v., og som i høj Grad havde været i disse Fonds egen Interesse, idet en Følelse hos deres Pantedeбитorer af at være i sikre Hænder havde maattet bidrage til, at de nævnte Fonds vare blevne søgte som Laangivere. En saadan Tryghed hos de nuværende Pantedeбитorer maatte formentlig bevares, naar Meningen med Rentenedsættelsen blandt andet netop var at drage nye Pantedeбитorer tilhuse, men hint Velvære hos Pantedeбитorerne maatte ophøre for dem, der ved en Revision til Skade for deres Kredit saa deres Panter mærkede som helt eller dog til Dels usikre, medens de øvrige Debitorer let ville komme i Frygt for, at Rækken ogsaa kunde komme til dem. Og, ret betænkt, turde det ventes erkjendt, at Spørgsmaalet om Pantesikkerheden var et ganske andet end det, der nu forelaa om Rentenedsættelse. Hvis der var noget i Vejen med Sikkerheden for et Udlaan, havde det været og vilde fremdeles være en Opgave for Kvæsturen at foreslaa saadan Fare afværget ved de i hvert enkelt Tilfælde dertil egnede Midler, medens denne Rentenedsættelse i sit Væsen ikke var en Begunstigelse mod Pantedeбитorer, som blev at tilmaale efter de for hver af disse bestaaende særlige Forhold, men en Foranstaltning i de særlige Fonds egen Interesse, støttet paa almengyldige Grunde.

Naar Kvæstor i Henhold hertil maatte anse det, vel ikke for nødvendigt, men dog for i høj Grad hensigtsmæssigt at gaa til Nedsættelse af af Prioritetsrenten for de særlige Fonds til $3\frac{3}{4}$ pCt. aarlig, at regne fra 11te Juni Termin 1897, denne indbefattet, vilde det være at overveje, hvilke Hindringer i Budget-Forholdene der vilde være at overvinde, for at hin Rentenedsættelse kunde blive bestemt. Hvad Sorø Akademi angik, vilde Indtægtspost 2, Renter af Kapitalformuen, saavidt det kunde anslaas, blive at nedsætte med mindst 21000 Kr. Saafremt Akademiets Budget, hvad der maatte antages, ikke kunde taale en saadan Afgang, kunde det ikke ses rettere end, at der maatte raades Bod herpaa ved at søge det i Finans-

lovforslaget for 1897—98 opførte samlede Tilskud fra Akademiet til kommunale og private Skoler begrænset til et saadant Beløb, at der blev Balance i Budgettet, medens Resten af hint Tilskud blev at afholde af Statskassen.

For Kommunitetets Vedkommende vilde i Budgettet for 1897—98 Indtægtspost 2, Renter af Kapitalformuen, saavidt det kunde anslaaes, blive at nedsætte med 14000 Kr., en Nedsættelse, som Budgettet kunde bære. Fra en anden Side viste der sig imidlertid en Hindring for allerede nu at gennemføre en Rentenedsættelse for Prioritetslaan, nemlig i Hensynet til Universitetets Legatkasse. Denne bestyres selvstændigt af Konsistorium, men, saasnart Ministeriet maatte gaa til en Rentenedsættelse, vilde det blive nødvendigt for Konsistorium at følge med, saaledes at den her foreslaaede Rentenedsættelse i Virkeligheden vilde faa en større Udstrækning end den, der nærmest forelaa, idet den kom til at omfatte en Prioritetsformue for Legatkassen, til Beløb omtrent 3267294 Kr.

At nu fra Universitetets Side enhver Rentenedsættelse for denne betydelige Kapital maatte ønskes udsat, indtil den stillede sig som i sig selv nødvendig, og at *fra dette Synspunkt* den foran som hensigtsmæssig foreslaaede Rentenedsættelse for Sorø Akademi og Kommunitet maatte stille sig som utilraadelig paa Grund af dens Følger for Universitetets Legatkasse, vilde være let forklarlig, og Kvæstor skulde derfor foreslaa denne Hindring fjernet ved et Forslag paa Kommunitetets Budget om et Tilskud til Legatkassen nøjagtigt indtil et saadant Beløb, at de Legater, der paa det nuværende Tidspunkt vare optagne i Legatkassen, uagtet Rentenedsættelse bevarede deres 4 pCt. Rente uforandret, medens ethvert fremtidigt Legat overlodes til den Anbringelse, som Tidens Forhold tilstede. Et saadant Forslag, der ikke vilde tynges Kommunitetets Budget, turde ventes velvilligt modtaget af Rigsdagen, naar det betænkte, at, idet Lovgivningsmagten betydeligt havde udstrakt Understøttelserne fra Kommunitetet med den Virkning, at Adgangen til Universitetet i vidt Omfang er aabnet for Studerende fra hele Samfundet, var denne for vort Universitet ejendommelige Tendens egentlig ikke ny, men allerede i Løbet af Aarhundreder fremkommet i de til Universitetet skænkede Legater, i mange Tilfælde med Navne paa betydelige Mænd, hos hvilke den nu af Lovgivningsmagten udførte Tanke i hine Tider havde dæmret. Da fremdeles Trangen for Studerende til Understøttelse netop var stigende paa Grund af de Forhold, der fremkaldte Rentenedsættelse, kunde han ikke se rettere end, at der vilde være god Grund til i Kommunitetets Budget for 1897—98 at optage et saadant Tilskud som det fornævnte med et Beløb af indtil 8168 Kr. Dette Beløb svarede til Legaternes Prioritetsformue ved Udgangen af Aaret 1895 3167294 Kr. 32 Ø., naar dertil lagdes den jævne, fundatsmæssige Tilvæxt for den i Aaret 1896, anslaaet til 25000 Kr., og et i 1896 tilkommet Legat paa 75000 Kr., nemlig Stiftamtmand Regenburgs Legat til yngre Videnskabsmænd, der ved Universitetet studere nordisk Historie.

Til foranførte Forslag maatte Kvæstor imidlertid knytte nogle Bemærkninger, for saa vidt der i Universitetets Legater i adskillige Tilfælde

var iblandet Formaal, som laa fjernt fra Anvendelse til Studerende selv, dets videnskabelige Anstalter og andre videnskabelige Formaal, og derfor et Spørgsmaal kunde rejses om, hvorvidt saadanne Legater eller Fonds i deres Helhed fortjente at have deres hidtilværende Prioritetsrente opretholdt ved Kommunitetets Bistand. Stor Betydning for en Nedsættelse i det foreslaaede Tilskud vilde en Besvarelse af dette Spørgsmaal næppe kunne faa, og i hvert Fald vilde en saadan Undersøgelse kræve Tid, idet der vel i Kvæsturen blev holdt Bog over Legatkapitalerne med disses forskjellige Formaal, men den rette Vurdering af disse Formaal ikkun kunde foretages af Konsistorium, om fornødent efter Oplysninger fra Legaternes Efører. Da det nu i hvert Fald maatte anses for billigt, at de nuværende Fattige og Husarme eller andre, der havde Tilsagn om Forsørgelse fra Universitetets Legater, hvis det paa nogen mulig Maade var muligt, beholdt de Legatportioner, der nu engang vare tilstaaede dem, uforringede, maatte Kvæstor, ogsaa for at undgaa den Udsættelse, som hele denne Sag ikke taalte, anbefale, at fornævnte Tilskud for 1897—98 søgtes bevilget som anført med indtil 8168 Kr. Da Bevillingen eventuelt kun var gjældende for det nævnte enkelte Finansaar, vilde det her paapegede, mindre betydelige Spørgsmaal til enhver Tid kunne optages, det være sig fra Ministeriets eller fra Rigsdagens Side. Saavidt han imidlertid kunde have nogen Mening herom, vilde der overhovedet ikke være nogen Grund til Nedsættelse af den foreslaaede Bevilling under Hensyn til de til adskillige Universitets Legater og Fonds knyttede, men fjernere liggende Formaal, og der skulde i saa Henseende gives følgende nærmere Forklaring med Berøring af enkelte Spørgsmaal, som her kunde komme paa Bane, alt dog under Henvisning til Konsistorium som Autoriteten i dette Anliggende.

For at vise, hvilken Sammenknytning under et i Legatkassen optaget Legat der kunde være imellem de for Universitetet nærmere og fjernere liggende Formaal, skulde anføres Frøken Levins Legat paa 11800 Kr., der skiftevis uddeltes til kvindelige Studerende og til Kunstnere, og bemærkes, hvor besynderligt det vilde blive, dersom et Tilskud fra Kommunitetet blev bevilget med en saadan Begrænsning, at der blev Forskjel paa Legatportionerne. Som Fonds af betydelig Størrelse, der ere knyttede til Universitetet, skulde dernæst nævnes de forskjellige Frue Kirke vedkommende Fonds, tilsammen til Beløb omtrent 226000 Kr. Om nu virkelig Kommunitetet kom til at opretholde den hidtilværende Prioritetsrente for de nævnte Fonds, vilde dette kun være et Bidrag til, at denne Landets Hovedkirke med en Bygning, der er vanskelig at vedligeholde, fremdeles under Universitetets Bestyrelse kunde bestaa ved egne Midler. Naar endnu anførtes Liliendahls Legat med Kapital omtrent 58000 Kr., er dettes Formaal, væsentlig Brudeudstyr i Bondestanden og dernæst Bidrag til Hospitalet i Helsingør, vistnok fjerntliggende for Universitetet, men at dette Legat, der for over 100 Aar siden var blevet betroet dette, fremdeles maatte kunne udrede sine Portioner, derunder 12 Udstyrsportioner til Bønder paa 120 Kr., uforringede, var dog et let forklarligt Ønske. Igjennem disse Exempler kom Kvæstor da til det, der fra hans Synspunkt var det afgjørende, nemlig at samtlige i Universitetets Legatkasse allerede optagne Legater nu en-

gang vare komne ind under Universitetets Forsorg og derfor maatte ønskes opretholdte i deres hidtilværende Prioritetsrente ved Bistand fra det med Universitetet beslægtede Kommunitet. Det vilde heller ikke undgaa Opmærksomheden, at denne Opfattelse kun var til en ny Side det samme Syn paa de særlige Fonds Omhu for deres Omraade, der ovenfor var blevet gjort gjældende til Fordel for en gennemgaaende Rentenedsættelse til Gavn for samtlige Pantedebitorer.

I Henhold til det anførte bad Kvæstor overvejet, om ikke det rette Tidspunkt maatte være kommet til: At nedsætte Sorø Akademis Indtægtspost 2, Renter af Kapitalformuen, i Budgettet for 1897—98 med 21000 Kr. for det Tilfælde, at Ministeriet maatte tage Bestemmelse om Nedsættelse af Akademiets Prioritetsrente fra 11te Juni Termin 1897, denne indbefattet, og i Forbindelse med, at fornødent Forslag fremsattes til Tilvejebringelse af Ligevægt paa Akademiets Budget, — samt at nedsætte Kommunitetets Indtægtspost 2, Renter af Kapitalformuen, i Budgettet for 1897—98 med 14000 Kr. for det Tilfælde, at Ministeriet maatte tage Bestemmelse om Nedsættelse af Kommunitetets Prioritetsrente fra 11te Juni Termin 1897, denne indbefattet, og i Forbindelse med, at der paa samme Budget som ny Udgiftspost optoges et Tilskud til Universitetets Legatkasse indtil 8168 Kr., der i Anmærkningerne blev at forklare at være bestemt til at bevare for de inden den 1ste Oktober 1896 i Legatkassen optagne Legater deres hidtilværende Prioritetsrente af 4 pCt. aarlig, omend Konsistorium maatte tage Bestemmelse om Nedsættelse af Prioritetsrenten af de nævnte Legater til $3\frac{3}{4}$ pCt. aarlig.

I Skrivelse af 4de September 1896, med hvilken Kvæstor fremsendte det foranstaaende Andragende til Konsistorium, bemærkede han, at naar der i hans Andragende var talt om en Nødvendighed for Konsistorium til for Legatkassens Vedkommende at følge med, saafremt Ministeriet maatte tage Bestemmelse om Rentenedsættelse, vilde denne Bemærkning formentlig være at fuldstændiggjøre saaledes, at Konsistorium vistnok maatte tage Spørgsmaalet om Nedsættelse af Prioritetsrenten for Legatkassen under Overvejelse, hvad enten Ministeriet for sit Vedkommende gik til saadan Nedsættelse eller ikke. Hidtil var nemlig Prioritetsrenten 4 pCt. i det væsentlige blevet bevaret for Legaterne derved, at disse med Konsistoriums og Ministeriets Approbation havde overtaget gode 4 pCt.s Panteobligationer fra Kommunitetet og Sorø Akademi, men en saadan Fremgangsmaade vilde ikke kunne paaregnes fortsat, efter at det klart var kommet til at foreligge, at de nævnte Fonds i Stedet for de afgivne 4 pCt. Panteobligationer ikkun kunde erhverve $3\frac{1}{2}$ pCt.s offentlige Effekter. Naar da et direkte Udlaan fra Legatkassen af de betydelige Beløb, der nu for Tiden bleve opsagte til Indfrielse, blev at foretage, vilde det vise sig, at heller ikke Legatkassen, saa længe den 4 pCt.s Prioritetsrente fastholdtes, kunde faa Penge anbragte anderledes end i offentlige Effekter med $3\frac{1}{2}$ pCt.s Rente. Det var under disse Forhold, at han fremkom med fornævnte Andragende, som han anbefalede til gunstig Overvejelse. At der skulde være nogen Betænkelighed for Legaternes Vedkommende ved det fremsatte Forslag til et Tilskud fra Kommunitetet til Universitetets Legatkasse, havde han ikke kunnet indse.

Den eneste tænkelige Fare skulde vel være den, at Forslaget skulde give Rigsdagen en Lejlighed til at blande sig ind i Konsistoriums Bestyrelse af Legaterne, men, bortset fra, at han ikke i det konkrete kunde tænke sig, hvori en saadan forsøgt Indblanding egentlig skulde bestaa, vilde det altid staa Konsistorium frit for at nægte at modtage et Tilskud til Legatkassen, knyttet til uantagelige Betingelser, saaledes at intet var at tabe ved Forslaget, men derimod meget at vinde, ogsaa naar Hensyn toges til Sandsynligheden for, at hvis Forslaget gik igjennem, en yderligere Nedsættelse af Prioritetsrenten for Kommunitetet m. v. til $3\frac{1}{2}$ pCt. vilde kunne medføre et fordoblet Tilskud til Legatkassen.

Konsistorium indsendte under 11te September 1896 Kvæstors Skrivelse til Ministeriet med følgende Bemærkninger. Efter de i Kvæstors Fremstilling givne Oplysninger var det utvivlsomt, at der maatte næres en grundet Frygt for, at det ikke blot fremtidigt vilde blive umuligt at anbringe Kommunitetets Midler eller dog en betydeligere Del af dem i sikkert Udlaan mod 1ste Prioritet i faste Ejendomme til en Rente af 4 pCt. aarlig, men tillige at de allerede erhvervede 4 pCt.s Prioritetsobligationer efterhaanden og sandsynligvis meget hurtigt vilde blive opsagte. Disse Eventualiteter, hvis uheldige Følger for Kommunitetets Formue ikke behøvede nærmere Paavisning, kunde ikke imødegaas paa anden Maade end ved Rentens Nedsættelse, og man maatte være ganske enig med Kvæstor i, at den eventuelle Nedsættelse maatte omfatte ikke blot fremtidige, men ogsaa de nuværende Debitorer. At Konsistorium ikke uden Betænkelse i nærværende Øjeblik kunde anbefale den omtalte betydningsfulde Foranstaltning, havde sin Grund deri, at der netop nu syntes at foreligge et noget mindre rigeligt Pengemarked, men om dette var mere end et blot forbigaaende Fænomen, var man ude af Stand til at bedømme, og paa den anden Side vilde bemeldte Foranstaltning, saafremt den fandtes nødvendig eller hensigtsmæssig, ikke uden væsentligt Tab kunne stilles i foreløbig Bero. Særlig skulde Konsistorium fremhæve, at Nedsættelse af Renten til $3\frac{1}{2}$ pCt. aarlig, som af Kvæstor foreslaaet, maatte sættes som den yderste Grænse, til hvilken man for Tiden kunde anbefale at gaa ned, thi Kommunitetets Midler kunde for Øjeblikket anbringes i sikre rentebærende Kreditforeningsobligationer og deslige, saaledes at saadanne Obligationer erhvervedes til en Kurs under Pari, hvorved der, da Obligationerne bære $3\frac{1}{2}$ pCt. Rente aarlig af det nominelle Beløb, ikke blot opnaaedes noget større Rente end $3\frac{1}{2}$ pCt. aarlig, men tillige havdes Udsigt til en Vinding ved disse Obligationers Udtrækning til Pari.

Skulde Ministeriet bifalde den omhandlede Nedsættelse af Udlaansrenten af Kommunitetets Midler, vilde Konsistorium foretage et lignende Skridt med Hensyn til Legatkassens Midler, dog kun under den Forudsætning, at Kvæstors Forslag om af Kommunitetets Midler at erstatte Legatkassen det eventuelle Indtægtstab kunde gennemføres, ligesom det overhovedet kun var under denne Forudsætning, at man kunde anbefale Ministeriet at skride til den omhandlede Nedsættelse af Udlaansrenten for Kommunitetets Midler.

Kirke- og Undervisningsministeriet udtalte blandt andet i Skrivelse

af 3die Oktober s. A. til Konsistorium, at det kunde slutte sig til det fremsatte Forslag om Rentenedsættelse, men dog maatte nære afgjørende Betænkelighed ved ganske at slutte sig til den antydede Ordning for Legatkassens Vedkommende. Ministeriet bemærkede i denne Anledning, at det jo nemlig ikke kunde bestrides, at adskillige af de under Universitetet henlagte Legater forfølge Formaal, der ligge fjernt fra dem, til hvilke Kommunitetets Midler i Almindelighed ere ansete anvendelige, og man maatte, selv for de Legaters Vedkommende, hvis Formaal er i nærmere Overensstemmelse med Kommunitetets, overhovedet finde det urigtigt paa den foreslaaede Maade at etablere det Princip at stille Kommunitetet som en Art Garant for en vis bestemt Rente — 4 pCt. aarlig — uanset skiftende Konjunkturer. *Dels* vilde et saadant Princip skabe for disse Legater en privilegeret Stilling, som hverken fandtes tilstrækkelig motiveret eller i og for sig kunde anses for heldig, for saa vidt det ikke kunde overses, om ikke det samme Princip med lige Føje vilde kunne forlanges anvendt paa andre Omraader eller ved andre, velstaaende Stiftelser, under hvis Bestyrelse, der er henlagt Legatmidler, *dels* turde det ogsaa være betænkeligt at binde Kommunitetets Midler i Fremtiden paa den anførte ret ubestemte Maade, naar Hensyn toges til, at enhver yderligere Nedgang i Prioritetsrenten — og med en saadan Mulighed maatte der dog regnes i en nærmere eller fjernere Fremtid — saaledes paa dobbelt Maade vilde virke til at formindske Kommunitetets aarlige Overskud, der vel for Tiden var ret anseligt, men paa hvilket der jo dog kunde ventes i den kommende Tid at blive lagt Beslag i et ikke ringe Omfang. Imidlertid miskjendte Ministeriet selvfølgelig ikke, at det var Omsorgen for, at de paagjældende Legater saa længe og i saa stort Omfang som muligt maatte kunne virke til Fremme af Universitetets og Videnskabens Interesse paa samme Maade som hidtil, der havde været dens væsentligste Bevæggrund saavel for Konsistorium som for Kvæstor til at lægge en saa afgjørende Vægt paa Opnaelsen af et Tilskud fra Kommunitetet til Universitetets Legatkasse, og i Erkjendelse af denne Opgaves Betydning var Ministeriet derfor ogsaa tilbøjeligt til, for i alt Fald delvis at imødekomme de fremsatte Ønsker, at søge den fornødne Bemyndigelse til aarlig at overføre en Sum indenfor en vis passende Maximumsgrænse fra Kommunitetet til Legatkassen, saaledes at de Legater, hvis Formaal staa i Sammenhæng med Kommunitetets, og som forholdsvis mest føleligt vilde hæmmes i deres Virksomhed ved en Formindskelse i de aarlige Indtægter, sattes i Stand til i alt Fald indtil videre at virke i samme Omfang som hidtil. Man havde da tænkt sig, at dette Maal vilde kunne naaes ved Hjælp af et Beløb af indtil 5000 Kr., om hvis nærmere Anvendelse i Overensstemmelse hermed der aarlig vilde være at træffe Bestemmelse af Konsistorium under Approbation af Ministeriet.

Konsistorium indhentede i denne Anledning en Erklæring af 6te s. M. fra *Universitetets Kvæstor*, hvori denne udtalte, at det første Spørgsmaal, der her forelaa, formentlig var, hvorvidt et aarligt Tilskud indtil 5000 Kr. vilde være tilstrækkeligt til det af Ministeriet angivne Formaal, nemlig at sætte de Legater, hvis Formaal staa i nær Sammenhæng med Kommunitetets, og som forholdsvis mest føleligt vilde hæmmes i deres Virksomhed

ved en Formindskelse i de aarlige Indtægter, i Stand til at virke i samme Omfang som hidtil, uanset en Nedsættelse af Prioritetsrenten til $3\frac{3}{4}$ pCt. aarlig. For at komme til en Anskuelse herom, uden dog at inklade sig paa et saadant Skjøn over Forholdene, som maatte være Konsistorium forbeholdt, havde han udarbejdet en vedlagt Fortegnelse over de i Universitetets Legatkasse optagne Legater, for saa vidt de ere bestemte for Studerende og for saa vidt kom ind under det af Ministeriet angivne Princip for at faa Del i Tilskuddet fra Kommunitetet, tilligemed deres Kapitaler i Prioritetsobligationer til 4 pCt. Rente. Det nævnte Princip, at Tilskud ikkun skulde gives, hvor Opretholdelsen af Legatets Virksomhed i samme Omfang som hidtil var betinget af saadant Tilskud, var strængt gennemført, saaledes at de Legater vare udelukkede, der ved egen Hjælp kunde opretholde deres hidtilværende Legatportioners Størrelse, idet en Rentenedsættelse kun vilde have til Følge, at den for dem normerede aarlige Tilvæxt blev saa meget mindre. Ifølge denne Fortegnelse vilde den Prioritetsformue, hvis Nedgang i den aarlige Rente med $\frac{1}{4}$ pCt. ifølge det foranførte blev at afhjælpe, udgjøre 1244588 Kr. 72 Ø., saaledes at der til Dækning af den nævnte Rentenedgang aarlig vilde udfordres 3111 Kr. 47 Ø. At denne Fortegnelse imidlertid gav Plads for et Skjøn, hvorefter en Del mindre betydelige Legatbeløb udelodes, fordi en Rentenedsættelse ikke vilde ramme dem føleligt, men paa den anden Side flere Legatbeløb af Betydning medtoges, laa allerede deri, at fornævnte Princip i Henseende til Legaternes Formaal var strængt gennemført, og hertil kom, at han for ikke at inklade sig paa et for ham vanskeligt Skjøn endog havde udeladt saadanne Legater, som vel ved egen Opvæxt kunde opretholde deres hidtilværende Legatportioner i samme Størrelse, men kun saaledes, at disse sjældnere uddeltes, og at Legaterne altsaa dog, hvis de ikke erholdt Tilskud, vilde blive hæmmede i Omfanget af deres hidtilværende Virksomhed. Alt sammenfattet maatte han herefter antage, at et aarligt Tilskud fra Kommunitetet af indtil 5000 Kr. vilde være tilstrækkeligt til det af Ministeriet angivne Øjemed.

Naar dernæst Spørgsmaalet blev om, hvorvidt det var ønskeligt at erholde et saadant Tilskud til Legatkassen, mindre end det oprindeligt omhandlede og knyttet i sin Anvendelse til et bestemt Formaal, kunde Kvæstor under Henvisning til sine Ytringer allerede i Skrivelse af 4de September 1896 om, at der formentlig ikke kunde være nogen Betænkelighed ved overhovedet at modtage et saadant Tilskud, ikke se rettere end, at allerede en saadan Bevilling, som der nu var bragt paa Bane, under Hensyn til den store Betydning, som de paagjældende Legater havde for Studerende og særlig for Viderekomne, med Paaskjønnelse burde modtages. At det af Konsistorium givne Tilsagn om, saafremt Ministeriet maatte bifalde en Nedsættelse af Udlaansrenten af Kommunitetets Midler til $3\frac{1}{2}$ pCt. aarlig, da at foretage et lignende Skridt med Hensyn til samtlige Legatkassers Midler, var knyttet til den Forudsætning, at hele det derved opstaaede Indtægtstab vilde blive at dække af Kommunitetet, og at derfor hint Tilsagn maatte falde bort tilligemed denne sin Forudsætning, skulde han kun berøre, idet han iøvrigt var af den Mening, at en Nedsættelse af

Prioritetsrenten for Sorø Akademi og Kommunitetet vilde drage en lignende Nedsættelse efter sig for Legatkassens Vedkommende, medmindre Pengeforholdene i Almindelighed væsentlig skulde forandre sig.

Ved Indsendelsen af Kvæstors Erklæring bemærkede *Konsistorium* i Skrivelse af 8de Oktober s. A. til Ministeriet, at det i det væsentlige kunde slutte sig til de af Kvæstor anførte Betragtninger og skulde indskrænke sig til at meddele, at Konsistorium, omend ikke uden Betænkelighed havde besluttet at erklære sig villig til, i Overensstemmelse med den af Ministeriet fremsatte Tanke, at nedsætte Renten af Prioritetslaan af Legatkassens Midler fra 4 til $3\frac{3}{4}$ pCt aarlig fra 11te Juni Termin 1897, hvis der i Forbindelse med Bestemmelsen om Nedsættelse af Kommunitetets Prioritetsrente fra 11te Juni 1897 paa dettes Budget optoges et Tilskud til Universitetets Legatkasse af indtil 5000 Kr., saaledes at dette i Anmærkningerne blev forklaret at være bestemt til at sætte de inden den 1ste Oktober 1896 optagne Legater, hvis Formaal staa i nær Sammenhæng med Kommunitetets og som forholdsvis mest føleligt vilde hæmmes i deres Virksomhed ved en Forminskelse i de aarlige Indtægter, i Stand til i alt Fald indtil videre at virke i samme Omfang som hidtil.

Til 2den Behandling i Folkethinget af *Finanslovforslaget for 1897—98* blev der af Ministeriet under Kommunitetets Indtægtspost 2 stillet Forslag om Nedsættelse af Prioritetsrenten fra 4 til $3\frac{3}{4}$ pCt. og om et Tilskud fra Kommunitetet til Universitetets Legatkasse af 5000 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg B. Sp. 453—58 og 691. Forslaget blev vedtaget af Folkethinget; men Landstinget udstemte Tilskuddet til Universitetets Legatkasse, jfr. Folkethingstidende 1896—97 Sp. 130—31, 138—39, 258, 405—6, 459—60, 529—30, 574—75, 3222, 3240—41, 3244—45, 6627—28, Landstingstidende s. A. Sp. 1267—68, 1273—74, 1283—85, 1287—88, 1289, 1317—19, 1321, 1321—22, 1325, 1815—16 og Rigsdagstidende s. A. Tillæg B. Sp. 1775, 1779, 2995 og 3019. I Henhold til den paa Finansloven for 1897—98 optagne Bestemmelse om Rentenedsættelse blev Rentegodtgjørelse i December Termin 1897 og Marts Termin 1898 tilstaaet Kommunitetets Pantedebitorer for Finansaaret 1897—98.

I Skrivelse af 18de November 1897 meddelte *Ministeriet* Konsistorium, at det var betænkt paa atter paa Finanslovforslaget for 1898—99 at stille Forslag om Tilskud fra Kommunitetet til Universitetets Legatkasse i Forbindelse med Forslaget om Rentenedsættelse og udbad sig en Udtalelse om, hvorvidt Konsistoriums Stilling til denne Sag uforandret var den samme som fremsat i dets Skrivelser til Ministeriet af 11te September og 8de Oktober 1896.

Konsistorium indsendte under 9de December 1897 en af *Universitetets* Kvæstor afgiven Erklæring af 7de s. M., hvori denne udtalte, at siden den 4de September 1896, da Spørgsmaalet om Nedsættelsen af Prioritetsrenten for Kommunitetet og Sorø Akademi var forebragt ved Kvæsturens Skrivelse af s. D., havde Pengeforholdene forandret sig saaledes, at Kvæsturen til den forestaaende December Termin havde haft rigeligt Tilbud om Laan i Panter til 4 pCt. aarlig, og at derfor samtlige for Universitetets Legatkasse, Kommunitetet og Sorø Akademi i denne Termin til Raadighed

staaende Midler vilde kunne anbringes paa den nævnte Maade. Under de saaledes forandrede Omstændigheder syntes Omsorgen for de af Konsistorium bestyrede Legater og Fonds nødvendigvis at maatte føre til, at Konsistorium fastholdt sin oprindelige Stilling til Spørgsmaalet om at lade Nedsættelse i Renten af Prioritetsobligationer indtræde for Universitetets Legatkasse i Forbindelse med en af Ministeriet eventuelt tagen Bestemmelse om saadan Nedsættelse for Kommunitetets Vedkommende. Saafremt denne Opfattelse maatte blive tiltraadt af Konsistorium, syntes der overfor Ministeriet at være Anledning til at udtale, at en Tilslutning fra Konsistoriums Side i Finansaaret 1898—99 til en Nedsættelse af Prioritetsrenten til $3\frac{3}{4}$ pCt. aarlig kun turde gives under den Forudsætning, at der for dette Finansaar blev erhvervet en Bevilling af Kommunitetets Midler til at erstatte Legatkassen hele det for denne ved en saadan Rentenedsættelse voldte Indtægtstab, der maatte beregnes at udgjøre indtil 7593 Kr. Naar den i September 1896 til samme Øjemed var beregnet indtil 8168 Kr., havde dette sin Grund i, at der siden den Tid, medens Pengeforholdene for Anbringelse i Prioritetsobligationer til 4 pCt. Rente aarlig endnu vare ugunstige, for Universitetets Legater og Fonds var blevet anbragt større Beløb i offentlige Effekter, saaledes at det i Prioritetsobligationer anbragte Formuebeløb var bleven formindsket ved Indfrielse af Kapitaler.

Konsistorium udtalte, at en Tilslutning fra Konsistoriums Side i Finansaaret 1898—99 til en Nedsættelse af Prioritetsrenten til $3\frac{3}{4}$ pCt. kun turde gives under Forudsætning af, at der for Finansaaret erhvervedes den af Kvæstor anførte Bevilling paa indtil 7593 Kr.

Til 3die Behandling i Folkethinget af *Finanslovforslaget for 1898—99* blev stillet Forslag om Nedsættelse af Renten til $3\frac{3}{4}$ pCt. aarlig af Prioritetsrenten for Kommunitetets Vedkommende, jfr. Rigsdagstidende 1897—98 Tillæg B. Sp. 463—64 og 1013—14. Forslaget blev vedtaget af begge Rigsdagens Thing og Bestemmelse om Nedsættelsen optaget paa Finansloven for 1898—99. Paa Grund af de senere indtrufne Pengeforhold har dog ingen Godtgjørelse til Pantedeitorerne fundet Sted.

II. Erhvervelse af en Del af Sjællands Bispegaards Grund.

Under 13de Juni 1895 indsendte *Konsistorium* en fra Sjællands Biskop modtagen Skrivelse, hvori denne, i Anledning af et paatænkt Salg af en Del af Bispegaardens Grund for derved at tilvejebringe Midler til en Hovedreparation, forespurgte, om Universitetet kunde ønske at erhverve denne Grund.

Konsistorium udtalte, at det havde taget Sagen under Overvejelse og ikke havde kunnet skjønde rettere end, at det vilde være i højeste Grad ønskeligt, om Universitetet kunde erhverve denne Grund. Det havde nemlig vist sig i en Aarrække, at Universitetet baade paa Grund af det stigende Antal Studerende og paa Grund af de stadig voxende Krav til nye akademiske Anstalter, som Videnskabens mere og mere udstrakte og speciali-

serende Dyrkelse nødvendiggjorde, havde havt og vedblivende kunde forventes at ville føle Trang til udvidet Bygnings-Omraade, som dets nuværende Grunde langtfra vilde kunne tilfredsstille. De nye Bygninger, som Universitetet havde været saa heldig at erhverve ved den polytekniske Lærestalts Flytning, havde vel i en væsentlig Grad afhjulpet Trangen til nye, store Auditorier, som nogenlunde kunde rumme det i de senere Aarrækker uforholdsmæssig forøgede Antal Studerende; men ligefuldt følte Trangen f. Ex. til et nyt og større Auditorium, hvori Disputatser kunde afholdes, da det for Tiden dertil benyttede var aldeles ufyldstgjørende til dette Øjemed. Ligeledes gjorde Trangen til Lokaler sig gjældende i Examenstiden, hvor det store Antal Kandidater ogsaa krævede stor Plads. Dertil kom, at det stigende Antal Laboratorier, som den moderne Undervisning udkrævede, i en Række Fakulteter lagde, og efterhaanden som de udvikledes, mere og mere vilde lægge Beslag paa nye Arbejdsrum. I saa Henseende behøvede man blot at henvise til Forholdene i det lægevidenskabelige Fakultet, hvor den bakteriologiske og den mikroskopiske Undervisning var spredt i Ny Vestergade og paa det forrige almindeligt Hospital; dernæst skulde henvises til det indkomne Andragende om Arbejdslaboratorier for det filosofiske Fakultet, hvortil snart kunde forventes at komme Andragende fra det matematisk-naturvidenskabelige. Naar, hvad der kun var et Tidsspørgsmaal, Universitetsbibliotheket krævede en Udvidelse, vilde der ogsaa blive Trang til nye Lokaler i Universitetets umiddelbare Nærhed, hvor det da eventuelt kunde være nødvendigt at benytte Kvæsturbygningen, og Universitetskontorerne følgelig maatte søge en anden Plads, som nødvendigvis maatte ligge i Nærheden af Universitetet.

Under disse Udsigter skjønnede Konsistorium ikke rettere end, at det vilde være af den største Vigtighed for Universitetet at sikre sig en saa nærliggende og bekvem Grund til fremtidig Anvendelse, som den omspurgte Del af Bispegaardens Grund vilde være, og Konsistorium skulde derfor andrage hos Ministeriet, om det, i Henhold til den Anledning som Biskop Rørdams Brev gav, maatte finde sig foranlediget til at indlede nærmere Forhandlinger om Grundens Erhvervelse for Universitetet.

I Forbindelse hermed skulde Konsistorium dog gjøre opmærksom paa, at den fulde Nytte af fornævnte Grund først vilde kunde naaes, naar ogsaa den mellemliggende lille Ejendom Nr. 4 blev erhvervet, idet først derved den eventuelt tilkjøbte Del af Bispegaardens Grund vilde faa fuld Tilslutning til den tidligere polytekniske Lærestalts Grund, som nu var henlagt til Brug for Universitetet, og for hvilken en i højeste Grad betydningsfuld Udvidelses-Mulighed da vilde være skaffet tilstede ved Tilkjøbet. Under Forudsætning af, at Ministeriet maatte finde sig foranlediget til at efterkomme Andragendet om Iværksættelse af Skridt til Erhvervelse af den tilbudte Del af Bispegaardens Grund, skulde Konsistorium derfor tillige henlede Ministeriets Opmærksomhed paa Ønskeligheden af, at der samtidig forsøgte indledet Forhandlinger om sidstnævnte Ejendoms Erhvervelse, hvorved der vilde sikres Universitetet et for en lang Fremtid baade fornødent og fyldstgjørende Plads-Omraade.

Kirke- og Undervisningsministeriet meddelte derefter under 19de Juni 1895 Konsistorium Bemyndigelse til at indlede Forhandlinger angaaende Erhvervelsen af en Del af Bispegaardens Grund og Ejendommen Nr. 4 i Studiestræde.

I Skrivelse af 20de Oktober s. A. indberettede *Konsistorium* til Ministeriet, at man havde modtaget Oplysninger fra Biskop Rørdam om, at det Areal af Bispegaarden, der ønskedes solgt, udgjorde ca. 2180 □ Alen, hvis Værdi formentes at kunne sættes til ca. 50 Kr. pr. □ Alen, altsaa over 100000 Kr. Med Hensyn til Ejendommen Nr. 4 i Studiestræde bemærkede Konsistorium, at Grunden havde et Areal af 508 □ Alen og at Ejendommen næppe vilde kunne erhverves billigere end til ca. 75000 Kr. Medens Konsistorium derfor maatte nære Betænkkelighed ved at anvende et saa betydeligt Beløb paa Kjøbet af sidstnævnte Ejendom, maatte man meget ønske, at fornævnte Del af Bispegaardens Grund, af hvilken en Del støder op til Universitetets Ejendomme i Studiestræde og St. Pederstræde, erhvervedes for Universitetet, og Konsistorium anholdt derfor om, at der, for saa vidt Salg af denne Grund skulde finde Sted, maatte blive søgt Bevilling til at erhverve den for Universitetet.

I Skrivelse af 6te Januar 1896 udbad *Ministeriet* sig derefter Konsistoriums Udtalelse om, hvorvidt der havdes noget at erindre imod, at der af Kommunitetets Midler blev ydet Universitetet et rentefrit Laan af indtil 100000 Kr. til Erhvervelse af fornævnte Grund, saaledes at Kjøbesummen fastsattes af tvende Vurderingsmænd, af hvilke Ministeriet beskikkede den ene, Biskoppen den anden.

Under 14de Februar 1896 indsendte Konsistorium en af *Universitetets Kvæstor* afgiven Erklæring af 10de s. M., hvori udtaltes følgende. Ved Konsistoriums Overvejelse af, hvorvidt det turde anses for rigtigt at drage Kommunitetet ind under Behandlingen af fornævnte Sag, kunde det Spørgsmaal muligvis komme i Betragtning, hvorvidt Ordningen af et rentefrit Laan fra Kommunitetet til Universitetet var et administrativt Anliggende, der i sig selv kunde bringes i Stand uden Rigsdagens Samtykke, om det end i hvert Fald i det her foreliggende Tilfælde maatte forudsættes, at Stiftelsen af et saadant Laan vilde blive meddelt Rigsdagen som et Moment til at opnaa den fornødne Bevilling paa Universitetets Budget. I saa Henseende maatte det da bemærkes, at et saadant rentefrit Laan fra Kommunitetet til Universitetet, som forommeldt, vel ikke vilde fremtræde som Udgift i Regnskabet for Kommunitetet, hvis samlede Formue blev uforandret, kun at 100000 Kr. af disse gik over fra at være rentebærende Kapital til at være ikke rentebærende Kapital, jfr. Statsrevisionens Betænkning over Statsregnskabet for 1870—71, Sorø Akademi, S. 123, og at det nævnte rentefrie Laan fra Kommunitetet derfor ikke vilde være i Strid med den gennemsete Grundlovs § 49, hvorefter ingen Udgift maa afholdes, som ikke har Hjemmel i Finansloven eller i en Tillægsbevillingslov. At endog et kun for 10 Aar rentefrit Laan alligevel ikke kunde gives af noget særligt Fond under Kirke- og Undervisningsministeriet uden Rigsdagens Samtykke, blev af Ministeriet erkjendt under Behandlingen af Finanslovsforslaget for 1864—65 i et Forslag om Laan fra Kommunitetet til Studenterforeningen i Kjøbenhavn, jfr. Rigs-

dagstidende 1864—65 Anhang B. Sp. 145—46. Endnu mere Grund vilde der være til at anse Rigsdagens Medvirken for uomgængelig fornøden, naar Spørgsmaalet var om et rentefrit Udlaan for Kommunitetet paa den Maade, at der for Universitetet stiftedes en tilsvarende Gjæld, og om der end maatte kunne henvises til, at Ministeriet i sin Tid udenfor den ved Lov af 18de Juni 1870 § 1 givne Bemyndigelse til at udrede Tilskud eller Laan fra Sorø Akademi til en ny Theaterbygning Opførelse lod anvise et betydeligt ikke rentebærende Laan af samme Fond i det samme Øjemed, vilde det tillige være bekjendt, at der fra Rigsdagens Side blev gjort Indsigelse herimod, og at hele det paagjældende Forhold imellem Sorø Akademi og Statskassen først ved en Lov, nemlig Loven om Tillægsbevilling for 1878—79 § 15 Nr. 1, fik sin endelige Ordning. Allerede i sig selv vilde herefter den Fremgangsmaade, fra Kommunitetets Kasse at tilvejebringe de fornødne Midler til, at der under Universitetets Budget kunde bevilges indtil 100000 Kr. i foranførte Øjemed, uden at Universitetets Underskud og dergennem dets Tilskud fra Statskassen for Tiden forøgedes, høre ind under Lovgivningsmagtens Afgjørelse, nærmest paa Kommunitetets Budget.

Inden Kvæstor herefter gik over til at betragte det foreliggende Spørgsmaal fra dets reelle Side, turde det være rettest at overveje, hvor stort et Beløb der egentlig her var Tale om. Nærmest var der kun Spørgsmaal om 100000 Kr., men det var vistnok fuldt begrundet, naar Konsistorium i Skrivelse til Ministeriet af 13de Juni 1895 havde udtalt, at den fulde Nytte af den omspurgte Grund, omtrent 2180 □ Alen af Bispegaardens Areal, først vilde kunne naaes, naar ogsaa Ejendommen Matr. Nr. 98 i Studiestræde blev erhvervet. Det forekom ham endogsaa, at en eventuel Bebyggelse i Universitets-Øjemed af det ommeldte Bispegaards-Areal, hvis Façade vender ud mod Studiestræde, næsten var utænkelig, naar ikke en samlet Façade ud imod Studiestræde tilvejebragtes ved Kjøb af den mellem Bispegaarden og Kvæsturbygningen liggende Ejendom Matr. Nr. 98. Omend derfor Konsistorium, som foranført, i Skrivelse til Ministeriet af 20de Oktober 1895 havde yttret Betænkelighed ved for Tiden at søge sidstnævnte Ejendom erhvervet for de 75000 Kr., som den nu maatte antages at ville koste, vilde i Virkeligheden hin Erhvervelse af Bispegaardens Grund for indtil 100000 Kr. ikke kunne blive til nogen Nytte uden Erhvervelse ogsaa af Ejendommen Matr. Nr. 98. For denne vilde Kjøbesummen under den da foreliggende Tvang for Universitetet let kunne blive ialt 100000 Kr., som det vilde ligge altfor nær at tilvejebringe paa samme Maade som de første 100000 Kr., altsaa ved rentefrit Laan fra Kommunitetet. I det foreliggende Spørgsmaal maatte Kommunitetet da vistnok siges at være interesseret saaledes, at der i Virkeligheden vilde blive Tale om et rentefrit Udlaan til Universitetet af henvend 200000 Kr.

Det næste Spørgsmaal maatte blive, om der vilde være nogen virkelig Udsigt for Kommunitetet til at erholde dette Udlaan tilbagebetalt af Universitetet, altsaa af Statskassen. Før Grundloven blev der i Henhold til kgl. Resolutioner af 24de Januar 1845, 18de December 1846 og 14de Maj 1847 af Sorø Akademi givet det lærde Skolevæsen rentefrie Laan paa ialt 232000 Kr., og indtil 1892—93, dette Finansaar indbefattet, havde Akademiet

derfor det nævnte Beløb opført i sine Regnskaber som en Bestanddel af sin Formue. Ved Budgettet for 1893—94 blev det imidlertid ved en Anmærkning inden Linien under Akademiets Rentekonto bestemt, at »de det lærde Skolevæsen i sin Tid ydede 3 rentefrie Laan paa tilsammen 232000 Kr. af Akademiets Midler eftergives det lærde Skolevæsen«, jfr. Rigsdagstidende 1892—93 Tillæg B. Sp. 995—98. Af Ministeriets Forslag om Eftergivelse af den nævnte Gjæld vilde det ses, at det blandt andet blev begrundet ved en Henvisning til, at Statskassen, efter at det lærde Skolevæsens Kapitalformue i 1892—93 var opbrugt, vilde komme til at dække dets aarlige Underskud — en Stilling, som Statskassen allerede nu havde overfor Universitetet, — og til, at Laanene ved deres Ydelse bleve rentefrie, medens slet intet blev bestemt om, naar Afdragene paa dem skulde begynde. Det vilde da ses, at der, saafremt der nu blev stiftet rentefrit Laan for Universitetet hos Kommunitetet, allerede for Lovgivningsmagten forelaa tidligere anerkjendte Bevæggrunde til at eftergive et saadant Laan.

For saa vidt der imidlertid maatte blive hentet Fortrøstning til dettes Tilbagebetaling fra den Omstændighed, at Sorø Akademi dog, som foran berørt, erholdt samtlige Udlaan til den nye Theaterbygningens Opførelse tilbagebetalte, vilde det erindres, at der forud for den hertil givne Bevilling forelaa en Aftale med Rigsdagen, hvorefter der ved Udlaanet af det af Akademiet modtagne Beløb, jfr. Rigsdagstidende 1879—80 Tillæg B. Sp. 177—80, vel først og fremmest blev taget Hensyn til den fulde, anordningsmæssige Sikkerhed, men dog tillige andre Hensyn gjorde sig gjældende. Dette syntes at tyde paa en Mislighed ved i det her foreliggende Punkt at gjenoptage Enevældens finansielle Kombinationer, idet Tilbagebetaling kun kunde ske med Rigsdagens Samtykke, og et Spørgsmaal derom ikke kunde rejses uden at give denne Lejlighed til at stille Betingelser for Administrationen af det fra Statskassen til det særlige Fond overgaaede Beløb, hvormed der i Virkeligheden let kunde følge en Indvirken paa Administrationen af dette Fond i det hele. Kvæstor skulde med de nu foreliggende Forhold for Øje, nemlig Spørgsmaalet om Rentenedsættelse for Udlaan fra Kommunitetet og om det Stød tilbage paa Universitetets Legatformue, som vilde følge dermed, henlede Tanken paa den Vanskelighed, som det vilde kunne frembyde, at der fra Rigsdagens Side kom til at foreligge et Tilbud om Tilbagebetaling til Kommunitetet af et rentefrit Udlaan, men kun paa Betingelse af Beløbets Anbringelse til nedsat Forrentning.

Om der herefter vilde være nogensomhelst Udsigt for Kommunitetet til at erholde nogetsomhelst tilbage af det i Virkeligheden betydelige rentefrie Udlaan til Universitetet, hvormed her kunde blive Tale, maatte være henstillet til Overvejelse, idet der skulde gaas over til en Betragtning af, hvorvidt et saadant Laan overhovedet vilde falde indenfor den nu bestaaende Forbindelse mellem Kommunitet og Universitet, hvorefter der af Kommunitetet, efter Regeringens Initiativ søgtes bevilgede saadanne bestemte Beløb til bestemte Universitets-Øjemed, som efter de til enhver Tid givne Omstændigheder fandtes at kunne forenes med Varetagelsen af Kommunitetets fundatsmæssige Formaal. Nærmest skulde her fremhæves den overordentlige Fordel ved denne nu bestaaende Ordning, at Kommunitetets

Midler ikke anvendtes til overhovedet at skaffe Penge i Universitetets Kasse, naar Forholdene syntes at indbyde til en Lettelse i Byrden for Statskassen ved at bære Universitetets aarlige Underskud, idet tillige skulde bringes i Erindring, at Udviklingen i Forholdene for ikke lang Tid siden førte henimod en saadan Ordning som den sidst anførte. Af Universitetets Aarbog for 1871—73 S. 302—4 vilde det ses, hvorledes Konsistorium i 1860—62 udvirkede, at en da paatænkt Sammendragning af Universitetets og Kommunitetets Midler ikke blev søgt udført. Forandrede Forhold og vel navnlig den Omstændighed, at Kommunitetet ifølge Finanslovbestemmelser i en Række af Aar havde maattet bære hele Universitetets aarlige Underskud, som iøvrigt dengang, blandt andet fordi Universitetet endnu havde sin Kapitalformue, var langt mindre end nu, førte derefter i 1871—72 til, at Ministeriet efter Erklæring fra Konsistorium imødekom Medlemmer af Folkethingets Finansudvalg ved at forelægge dette Thing et Forslag til Lov om Sammendragning af de Universitetet og Kommunitetet samt den polytekniske Lærestalt tilhørende Midler til ét Fond. Dette Lovforslag blev der imidlertid nægtet Fremme, idet Modstanden væsentlig var grundet i Frygt for, at en saadan Ordning ved Lov skulde blive til Hinder for Rigsdagens Raadighed over Kommunitetets Midler paa de aarlige Finanslove, medens dog J. A. Hansen holdt paa Kommunitetets selvstændige Bestaaen under Henvisning til de uformuende Klassers Interesse i en stræng Bevarelse af dets fundatsmæssige Formaal. Saafremt der da nu indførtes den nye Methode i Bevillinger af Kommunitetets Midler til Universitets-Øjemed, at Overvejelsen af Universitetets Interesser i dette Øjemed henlagdes til Behandlingen af dettes Budget, medens der paa Kommunitetets Budget alene blev Spørgsmaal om, hvorvidt dette kunde eller ikke kunde afse et vist Beløb, som Universitetet behøvede, var Kvæstor i Uro for, at herigennem den lykkeligvis forladte Sammenblanding af de to Budgetter paany skulde indsnige sig, og det saaledes, at det blev Rigsdagen, der tog Initiativet til en fremtidig Ophoben af rentefrie Udlaan fra Kommunitetet til Universitetet. Naar de fremsatte Betragtninger samledes, kunde ikke ses rettere end, at i hvert Fald det nye i den nu foreliggende Kombination, nemlig Kommunitetets *indirekte* Inddragelse i den omspurgte Bevilling, helst maatte opgives, saaledes at Synspunktet for dennes Hensigtsmæssighed blev, hvorvidt der direkte paa selve Kommunitetets Budget burde søges en saadan Bevilling.

Her vilde der da formentlig først være at se hen til, hvorvidt denne Bevilling, som gaaende ud paa et bestemt Beløb til et bestemt Universitets-Øjemed, var saaledes afsluttet i sig selv, at den ikke havde Konsekvenser, eller at disse i hvert Fald kunde overskues. Hvad angik Øjemedet, havde Konsistorium allerede i Skrivelse til Ministeriet af 13de Juni 1895 paavist adskillige eventuelle Anvendelser for det omspurgte Bispegaards-Areal, og, omend det lægevidenskabelige Fakultets heri omtalte Laboratorier maatte holdes udenfor Betragtningen, saa længe Spørgsmaalet om at samle disse paa et Areal af Fælleden ved Blegdamsvejen henstod uafgjort, ligesom ogsaa Spørgsmaalet om Arbejdslaboratorier for det filosofiske Fakultet nu var afgjort saaledes, at disse bleve anbragte i Kommunitetsbygningen mod Nørregade, var der dog vistnok mange endnu uløste Spørgsmaal tilbage,

hvis Løsning krævede en disponibel Byggeplads. De i saa Henseende fremdragne Spørgsmaal syntes dog i det hele at være af den Beskaffenhed, at det vilde kunne blive vanskeligt at præcisere, hvortil man da egentlig vilde bruge det omspurgte Areal. Naar der hertil kom, at dette med sine forfaldne Udhusbygninger og unyttigt, som det var, for Beneficiarius, i Grunden vilde være lige saa unyttigt for Universitetet som Ejer, medmindre Matr. Nr. 98 ogsaa blev erhvervet, medens den eventuelt fornødne Kjøbesum, naar denne sidste Ejendom engang skulde kjøbes, nu end ikke kunde vides, forekom det Kvæstor, at der allerede heri kunde være nogen Betænkelighed ved at lade Kommunitetet udrede Udgiften til et Universitets-Øjemed, hvis Omrids vare saa uklare.

Idet han imidlertid gik ud fra, at en saadan Betænkelighed ikke kunde blive afgjørende, skulde han komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt en Kommunitets-Bevilling i dette bestemte Universitets-Øjemed kunde blive til Skade for Kommunitets-Bevillinger i andre bestemte Universitets-Øjemed, uden dog at opholde sig ved det, som fulgte af sig selv, nemlig at jo mere man lagde Beslag paa Kommunitetet i én Retning, desto mindre Udsigt vilde der være til Gjennemførelse af Kommunitets-Bevillinger i saadanne Universitets-Øjemed, som allerede havde en vis Adkomst til ad den Vej at blive gennemførte. Kun for Tydeligheds Skyld skulde han nævne, at naar Kirke- og Undervisningsministeren i Folkethingstidende 1895—96 Sp. 3005 havde fremhævet, at han ikkun betragtede Nægtelsen af 17707 Kr. paa Kommunitetets Budget for 1896—97 til Opstilling af den tidligere ved Observatoriet anvendte Hovedkikkert som en Udsættelse af denne Foranstaltning, vilde denne Udsættelse dog maaske kunne blive mere langvarig, naar Kommunitetet paa anden Maade blev bebyrdet. Derimod skulde fremhæves det Bidrag paa et eventuelt Kommunitets-Budget af en Million Kroner, som Konsistorium havde tilraadet for at muliggjøre den fornødne betydelige Bevilling i det hele til Nybygninger for det kgl. Frederiks Hospital og de lægevidenskabelige Institutter m. m. Det forekom ham, at allerede det imponerende i et saadant Tilbud, hvortil der ikke, saa vidt ham bekendt, fra Rigsdagens Side var givet nogen Anledning, vilde tabe sig, naar der umiddelbart forud fremsattes et Forslag om de ommeldte 100000 Kr., og det saaledes afsløredes, hvor let det paa en vis Maade var at skaffe Penge til Universitets-Øjemed uden Byrde for Statskassen. Dernæst var det ikke engang givet, at hin store Bevilling til Nybygninger, naar Kommunitetet nu engang blev bragt ind i den Sag, vilde kunne gennemføres uden et betydeligt højere Bidrag fra dette end den tilbudte Million, og det syntes derfor at maatte være rettest, at Kommunitetet, i hvert Fald saa længe Spørgsmaalet om Nybygninger for de lægevidenskabelige Institutter, der i klare Træk kunde paavises at være højst fornødne, stod for Afgjørelse, holdtes udenfor Spørgsmaalet om Erhvervelsen af Bispegaards-Grund til andre Nybygninger, uvist hvilke.

Allerede det anførte maatte føre til at fraraade, at der søgtes en Bevilling af Kommunitetets Midler til den omspurgte Erhvervelse af Areal i Universitetets Interesse, men for ikke at tilbageholde nogen af de Betragtninger, han her var kommet ind paa, tilføjede Kvæstor, at der fore-

kom ham at være en Mulighed for Anvendelse af Kommunitetets Midler i betydeligt Omfang saaledes, at dets eget Formaal derved blev fremmet, og henviste i den Anledning til en mulig Erhvervelse af Trinitatis Præstegaards Grund til Forandring af Regensbygningen, hvilket tillige kunde blive nødvendigt paa Grund af Udvidelse af Passagen mellem Regensen og Rundetaarn.

Endnu skulde for det Tilfælde, at Salget af fornævnte Grund maatte være at betragte som en afgjort Sag, og at Kommunitetets Inddragning i Sagen var at betragte som en *conditio sine qua non* for Universitetets Erhvervelse af denne Grund, fremsættes følgende Slutningsbemærkninger. Medens Bispegaardens Grund endnu før Reformationen var Universitetets, men blev overladt den første evangeliske Biskop, blev Universitetets Grund mellem St. Pederstræde og Studiestræde kjøbt af dette i Aaret 1625, saaledes at hine Grunde, der, om de end for en Del vare skilte ved den oprindelig et Alter i Frue Kirke tilhørende Ejendom Matr. Nr. 98 i Studiestræde, endnu i en betydelig Strækning stødte op til hinanden, i henved tre Aarhundreder havde været sammenhængende offentlig Ejendom. I Bevarelsen af denne Kontinuitet syntes der at være en offentlig Interesse. Hvis denne imidlertid maatte vige for det fra Bispeembedets Side fremsatte Ønske om Afhændelse af Grund, og hvis virkelig Kommunitetets Inddragning i Sagen skulde være en absolut Betingelse for Universitetets Erhvervelse af den ompurgte Grund, kunde Kvæstor ikke andet end erkjende, at det af Ministeriet forelagte Spørgsmaal trods alle foranførte Betæneligheder vilde kunne blive at besvare anderledes, end han havde tænkt sig det, kun at han maatte fastholde, at Kommunitetet langt hellere maatte fremtræde som direkte udredende Bevillingen til det ommeldte Øjemed end inddirekte muliggjøre en saadan Bevilling paa Universitetets Budget ved at give dette et rentefrit Laan.

Ved Indsendelsen af Kvæstors Skrivelse bemærkede *Konsistorium* i Skrivelse af 14de Februar 1896 til Ministeriet, at det, under Henvi-
sing til sine Udtalelser i Skrivelser af 13de Juni og 20de Oktober 1895, maatte fastholde, at det saavel fra et historisk som et praktisk Synspunkt vilde være lidet heldigt, at fornævnte Grund gik ud af offentlig Besiddelse ved Salg til en Privatmand, hvis Benyttelse af Grunden efter al Sandsynlighed vilde afskære eller i høj Grad vanskeliggjøre Muligheden af en senere Erhvervelse af samme til offentlig Brug og derfor saa godt som udelukke Udsigten til Udvidelse af Universitetets Institutioner i Annexet i St. Pederstræde. I saa Henseende maatte bemærkes, at omend flere af de i Konsistoriums tidligere Skrivelser eksempelvis angivne Formaal vilde kunne fyldestgøres uden Hensyn til bemeldte Grunds Erhvervelse, var der stadig en stærkt følelig Trang til flere Lokaler i umiddelbar Nærhed af Universitetets Hovedbygninger, saasom til en større Disputationssal, til Examenslokaler m. m., og det kunde med Sikkerhed forudses, at denne Trang i Tidens Løb vilde blive endnu større. Det maatte vel indrømmes, at Universitetets Ønske om fornøden Plads til Udvidelse af sine Lokalteter ikke vilde kunne opnaas alene ved Erhvervelse af fornævnte Grund, men først naar Ejendommen Nr. 4 i Studiestræde blev erhvervet, og at Universitetet saaledes indtil

videre ikke vilde have synderlig øjeblikkelig Nytte af Erhvervelsen af en Del af Bispegaardens Grund, saa at denne Erhvervelse nærmest vilde være en Sikkerhedsforholdsregel med Fremtiden for Øje. Universitetets Tarv vilde derfor for Øjeblikket ikke kræve mere end, at sidstnævnte Grund forblev usolgt, og det var kun under Forudsætning af, at dens Afhændelse var uundgaaelig, at Konsistorium meget maatte ønske, at den blev erhvervet for Universitetet. Under denne Forudsætning skjønnede man ikke rettere end, at denne Erhvervelse var af saa stor Betydning for Universitetet, at man maatte bortse fra de Betæneligheder, der ifølge Kvæstors Erklæring vilde være knyttede til Sagens Ordning ved et rentefrit Laan til Universitetet af Kommunitetets Midler, omend man ikke havde noget væsentligt at erindre mod Kvæstors Bemærkning om, at Kommunitetet hellere maatte fremtræde som direkte udredende Bevillingen til det ommeldte Øjemed. Sluttelig henstillede Konsistorium, om ikke den økonomiske Side af Sagen hensigtsmæssigst kunde ordnes ad den Vej, at Kommunitetet afkjøbte Universitetet det kemiske Laboratoriums forrige Bygning i Ny Vestergade og at Kjøbesummen anvendtes til de omtalte Erhvervelser for Universitetet.

I Skrivelse af 22de Maj 1896 meddelte *Ministeriet* Konsistorium, at det paa Grund af store Udgifter, der forestod for Bispeembedet i den nærmeste Fremtid ved en omfattende Restauration af de til Bispegaarden hørende Bygninger, var af største Betydning for samme at faa Salget af nævnte Areal realiseret saa snart som muligt for gennem Renterne af Salgssummen at indvinde det fornødne til Forrentning og Afdragning af det til Restaurationen fornødne Laan. Da der nu fra privat Side var gjort Bispeembedet et Bud paa bemeldte Grund, der vilde sætte dette i Stand til strax at naa det fornævnte Maal, vilde det formentlig være den for begge Parter heldigste Ordning, om der af Universitetet strax blev afsluttet Kjøbekontrakt med Bispeembedet med Forpligtelse til at forrente Kjøbesummen fra Kontraktens Dato, men selvfølgelig med Forbehold af Lovgivningsmagts senere Approbation. Hvad Fastsættelsen af Kjøbesummen angik, vilde det formentlig være passende, at denne skete ved tvende uvillige Mænd, af hvilke Universitetet og Biskoppen valgte hver en.

Konsistorium indberettede under 4de Juni 1896 til *Ministeriet*, at det ogsaa paa fornævnte Vilkaar ønskede at erhverve fornævnte Areal for Universitetet og derfor forventede, at *Ministeriet* vilde tillægge Universitetets Kvæstor fornøden Ordre til at afslutte Kjøbekontrakten og underskrive samme paa Universitetets Vegne.

Paa Kommunitetets Budget blev derefter paa Finanslovsforslaget for 1897—98 under Udgiftspost 16 opført et anslaaet Beløb af 100000 Kr. »til Erhvervelse af en Del af den Sjællands Bispestol tilhørende Grund i Kjøbenhavn«, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg A. Sp. 1009—1012 og Tillæg B. Sp. 457—58 samt Folkethingstidende s. A. Sp. 99 og 265—67. Forslaget vedtoges af Rigsdagen og Bevillingen blev givet paa Finansloven for 1897—98.

Ved den af de valgte Vurderingsmænd, Arkitekt, Murmester Chr. Seemann for Universitetet og Murmester Th. Mathiesen for Biskoppen, blev

fornævnte Grund, af Areal 2242 □ Alen, vurderet til 36 Kr. pr. □ Alen, altsaa 80712 Kr.

Under 30te December 1897 meddelte Ministeriet Approbation paa nedenstaaende Kjøbekontrakt.

Imellem undertegnede Biskop over Sjællands Stift, Dr. theol. & phil. Thomas Skat Rørdam, og ifølge Resolution fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 24de Juni 1896 undertegnede Kvæstor ved Universitetet paa Københavns Kommunitets Vegne er under Forbehold af Kirke- og Undervisningsministeriets Approbation afsluttet følgende

Kjøbekontrakt.

1. Det solgte bestaar af en ubebygget Parcel af den Sjællands Bispestol tilhørende Bispegaard, Matr. Nr. 30 i Nørre Kvarter her i Staden, nemlig den ifølge Maalebrev af 16de Oktober 1897 som Matr. Nr. 239 i det nævnte Kvarter skyldsatte Grund.

Denne, som ifølge nævnte Maalebrev indeholder 2242 □ Alen, sælges, saaledes som den nu er og forefindes, med alle de Rettigheder, Byrder og Forpligtelser, hvormed den har tilhørt Bispeembedet. Det bemærkes, at der den 23de Juli 1821 er læst en Deklaration om, at der ikke kan vindes Hævd paa det Fag Vinduer, som fra Kjælderen under Matr. Nr. 102 i Nørre Kvarter vender ind mod Bispegaarden Matr. Nr. 30, at der den 9de April 1827 er læst en Deklaration om, at der ikke kan vindes Hævd paa 2 smaa Vinduer, som fra Matr. Nr. 98 i Nørre Kvarter vende ind mod Bispegaarden Matr. Nr. 30, og at der den 8de December 1836 er læst en Deklaration fra Etatsraad og Professor H. C. Ørsted som Direktør for den polytekniske Lærestanstalt om, at der ikke skal kunne vindes Hævd paa nogle smaa Vinduer, der udhugges i Gaarden Matr. Nr. 97 i Nørre Kvarter ind mod Bispegaardens Grund Matr. Nr. 30.

2. Parcellen tiltrædes strax ved denne Kontrakts Underskrift af Kjøberen.

3. De paa Parcellen faldende Skatter og Afgifter udredes af Sælgeren for Tiden indtil Udstykningen, hvorimod de for Tiden derefter betales af Kjøberen.

4. Kjøberen har at erstatte Bispeembedet Grundstykkets Indhegning mod Studiestræde med 427 Kroner og at indhegne dette mod Bispegaardens Grund for egen Regning.

5. Saasnart Ministeriets Samtykke til Købet maatte foreligge, udredes saavel ovennævnte Erstatningssum, Fire Hundrede og Syv og Tyve Kroner, som Kjøbesummen, der ved en i Henhold til Skrivelser fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 24de Juni og 3die September 1896 af Arkitekt, Murmester Chr. Seemann og Murmester Th. Mathiesen under 23de September 1896 afholdt Vurderingsforretning er bestemt til 36 Kr. pr. □ Alen og herefter udgjør 80712 Kr., skriver Firsindstve Tusinde, Syv Hundrede og Tolv Kroner, kontant af Københavns Kommunitets Kasse med Renter 4 pCt. p. a. af Kjøbesummen, regnede fra den 24de Juni 1896, til Udbetalingsdagen.

6. Naar Kjøbesummen og Erstatningssummen berigtiges i Henhold til Post 5, og Kjøberen iøvrigt har opfyldt, hvad der ifølge denne Kontrakt

er paalagt ham, er han berettiget til at fordre sig Skjøde meddelt, og er han pligtig til senest i 11te Juni Termin 1898 at tage Skjøde.

7. Samtlige Omkostninger ved Parcellens Udstykning og særskilte Matrikulering, Kjøbekontraktens og Skjødets Udfærdigelse og Thinglæsning, Halvprocent og Kvartprocentafgiften, Stempel til samtlige Dokumenter, kort alle Udgifter i Anledning af Handelens Berigtigelse udredes af Kjøberen.

8. I Tilfælde af Søgemaal i Anledning af denne Handel ere begge Parter pligtige til uden Hensyn til, hvor de bo eller opholde sig, at give Møde for Københavns Forligskommission og den kgl. Landsover- samt Hof- og Stadsret efter Varsel som til indenbysboende.

Kjøbenhavn, den 1ste December 1897.

For Sjællands Stifts Bispeembede,

For Københavns Kommunitet,

Skat Rørdam.

Hørring.

Skjøde er blevet udstedt under 29de Juni 1898.

III. Nedgang i den aarlige Rente af et Greve J. G. Moltkes Legater til Universitetet tilhørende Beløb.

Under 22de September 1897 meddelte Konsistorium Universitetskvæsturen, at Besidderen af Grevskabet Bregentved havde tilskrevet Konsistorium, at det ikke var lykkedes at faa et Greve J. G. Moltkes Legater til Københavns Universitet tilhørende Beløb 46000 Kr., der tidligere havde været anbragt i 4 pCt. rentebærende Panteobligationer, men efter Indfrielse midlertidig vare blevne indsatte i Landmandsbanken, anbragte imod betryggende Sikkerhed til en højere Rente end $3\frac{3}{4}$ pCt. p. a., hvorfor Renten af de hos ham beroende 80000 Kr. af bemeldte Legaters Midler i 11te December Termin og fremdeles indtil videre ikkun kunde indbetales til Universitetet med 1542 Kr. 50 Ø.

Efter at Konsistorium havde indsendt til Ministeriet en af Universitetets Kvæstor afgiven Erklæring, meddelte Ministeriet under 22de Marts 1898 Konsistorium, at det havde indhentet en Erklæring fra Besidderen af Grevskabet Bregentved, hvori denne udtalte, at han ganske godkendte det af Universitetskvæsturens Bogholder fremsatte og af Universitetets Kvæstor godkendte Forslag om, »at det Tab, der maatte foranlediges ved, at Renten af de Greve J. G. Moltkes Legater tilhørende Kapitaler, der administreres af Grevskabet Bregentveds Besidder, synker under 4 pCt., vil være at bære af Legaternes Afdelinger for det zoologiske og det mineralogiske Museum og for Universitetsbibliotheket i Forhold til deres Kapitalers Størrelse, medens de ved Fundats 1845 § 8, jfr. § 5 Nr. 1, oprettede tvende Afdelinger fremdeles beholde den disse tilsikrede aarlige Indtægt af 400 Kr. hver ubeskaaren«.

IV. Universitetets Almanakprivilegium.

I Henhold til Almanakkomiteens og Konsistoriums Indstillinger bifaldt Kirke- og Undervisningsministeriet under 5te November 1897, at der for Aaret 1898 og fremdeles udgives en særegen *Almanak for Færøerne*, affattet i Landets Sprog, særlig hvad angik Aaret 1898, efter det indsendte

af Observator Pechüle udarbejdede Forslag, saaledes at Almanakkens Omfang indskrænkedes til et Ark, og saaledes, at Arbejdet ved Udarbejdelsen af denne Almanak overdroges Observator Pechüle, samt at der af Almanakprivilegiet aarlig blev at udbetale et Honorar af 200 Kr. for Udarbejdelse af den nævnte Almanak og et Honorar af 100 Kr. for dens Oversættelse i det færøiske Sprog, dog at Honoraret for Oversættelsen forhøjedes til 150 Kr. for Almanakken for 1898. Om Udgivelsen af denne Almanak blev der ved Ministeriets Skrivelse af 5te November 1897 meddelt Folkethingets Finansudvalg Underretning, jfr. Rigsdagstidende 1897—98 Tillæg B. Sp. 447—48.

— Ved Skrivelse af 3die November 1897 anmodede Konsistorium Almanakkomiteen om at tilkjendegive S. Peturson af Kirkebo paa Færøerne, at det af ham under 4de Maj s. A. indgivne Andragende om Fornyelse af den ham ved Konsistoriums Skrivelse af 6te November 1896 givne Tilladelse til Optrykning af den kalendariske Del af den danske Almanak for 1897 eller af den islandske Almanak for samme Aar*), med Henstilling om, at det maatte blive tilladt ham at foranstalte Udgivelsen af en særlig for Færøerne beregnet Almanak, ansaas for bortfaldet ved den af Universitetet tagne Bestemmelse om Udgivelse allerede for 1898 af en særlig for Færøerne beregnet Almanak i Landets Sprog, men at der derimod ikke havde noget imod en fuldstændig uforandret Optagelse af hele den kalendariske Del samt Tabellen over den sande Middags-Tid og Forklaringen »um álmanakkan« i Almanakken for Færøerne for 1898 i den af ham udgivne »Hent bók fyri hvónn mann«, mod at der til Universitetet af hver solgt Exemplar svarede en Afgift af $6\frac{2}{3}$ Øre med den Begunstigelse i Forretningsgangen, at Afgiften indsendtes til Universitetskvæsturen med det første fra Færøerne afgaaende Postdampskib i 1899, ledsaget af Andragerens Angivelse paa Tro og Love om de solgte Exemplarers Antal, medens man i Løbet af 1898 ventede at modtage nærmere Andragende fra ham om en stadig Ordning af hans Benyttelse af den færøiske Almanak, saafremt der fra hans Side var Ønske om en saadan Ordning.

— Ved Skrivelse af 3die August 1898 anmodede Ministeriet Konsistorium om at træffe Foranstaltning til, at de i kgl. Resolution af 15de Juli s. A., Bekjendtgjørelse af 3die August s. A., indeholdte Forandringer i de ved kgl. Resolution af 28de Januar 1885 autoriserede nye *Prædiketexte* for Fremtiden optoges i Almanakken, saa vidt muligt første Gang i Almanakken for 1899.

— I Henhold til Almanakkomiteens Indstilling bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 12te Maj 1898, at de i Almanakken for 1898 indeholdte Artikler om „*Tuberkulose*“ og om „*de Nyfødtes Øjenbetændelse*“ maatte blive gjenoptagne i Almanakken for 1899, og at der i denne Almanak maatte blive tilbudt det kgl. danske Landhusholdningsselskab den selvsamme Plads som i Almanakken for 1898, nemlig lidt over 4 Sider, til Fortsættelse af dets økonomiske Anmærkninger, Landbefolkningen især til Tjeneste.

— I Anledning af et Andragende fra *det kgl. Landhusholdningsselskab*

*) Jfr. Univ. Aarb. t. 1896—97 S. 598.

meddelte Konsistorium, efter Almanakkomiteens Indstilling, ved Skrivelse af 29de Juni 1898 Komiteen Bemyndigelse til at meddele bemeldte Selskab, at der i Universitetets Almanak for 1900 vilde, efter det derom fremsatte Ønske, blive stillet $6\frac{1}{2}$ Side til dets Raadighed til Fortsættelse af økonomiske Anmærkninger, Landbefolkningen især til Tjeneste.

— I Anledning af et Andragende fra J. H. Schultz's Bogtrykkeri om Forhøjelse af Betalingen for *Trykningen af den islandske Almanak* til 7 Kr. for hver 1000 Explr. eller Dele af 1000 Explr. oplyste Almanakkomiteen i Skrivelse af 27de Juni 1898 til Konsistorium, at der ifølge Kontrakt hidtil var blevet betalt 36 Kr. for Trykningen af bemeldte Almanak uden Hensyn til Oplagets Størrelse, medens der for den danske Almanak blev betalt 6 Kr. for hver 1000 Ark. Oplaget af den islandske Almanak udgjorde i 1852 4022 Explr. à 1 Ark, saaledes at der altsaa blev betalt ca. 9 Kr. for 1000 Ark, medens Oplaget for 1898 var steget til 12500 Explr., saaledes at der nu kun blev betalt 2 Kr. 88 Ø. pr. 1000 Ark. Da Oplaget saaledes fra 1852 var blevet 3 Gange saa stort i 1898 og Prisen for Sætning og Trykning i samme Tidsrum var steget mere end det dobbelte samt da Sætningen af den islandske Almanak var besværligere end den danske Almanak, fandt Almanakkomiteen, at der var al Anledning til at imødekomme Trykkeriets Andragende.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling af 7de Juli 1898 bifaldt Ministeriet under 12te s. M., at Universitetets Kvæstor af Konsistorium bemyndigedes til paa Universitetets Vegne at underskrive en Paategning paa den nugældende, under 3die Marts 1851 med Bogtrykker Jens Hostrup Schultz oprettede Kontrakt angaaende Trykning af Universitetets Almanakker og Kalendere, hvorved Prisen for Trykning af den islandske Almanak for 1899 og indtil videre forandredes fra 36 Kr. for hele Oplaget, uden Hensyn til dets Størrelse, til 7 Kr. for hver 1000 Explr. eller Dele af 1000 Explr. Konsistorium meddelte under 18de s. M. Kvæstor fornævnte Bemyndigelse.

— Efter Almanakkomiteens og Konsistoriums Indstillinger bifaldt Ministeriet, at der meddeltes Redaktør N. Davidsen i Kjøbenhavn Tilladelse til at optage Universitetets fuldstændige Almanak i et Skrift, som af »Centralforeningen af Beværtere i Danmark« agtedes udgivet under Titel af „*Beværterstandens Almanak og Adressebog*“, for 1898 og indtil videre, paa følgende Vilkaar:

»1. Til Erstatning for det Tab, der paaføres Universitetet ved Udgivelsen af bemeldte Almanak, betales $12\frac{1}{2}$ Øre pr. Exemplar til Universitetskvæsturen, der udleverer de trykte Exemplarer, efter at de ere blevne forsynede med Universitetets Stempel. Ved Partiindløsning af i det mindste 50 Exemplarer erholdes en Rabat af 20 pCt.;

2. Paa Skriftets Titelblad, ikke blot paa Omslaget, skal være anført Almanakkens Navn og forneden Almanakudgiverens og Trykkeriets Navne;

3. Særskilt Salg af den kalendariske Del af ovennævnte Skrift er ikke tilladt;

4. Inden Stemplingen finder Sted, bliver et fuldstændigt Exemplar af Skriftet hvert Aar at afgive til Almanakkomiteen;

5. Alle Exemplarer blive direkte fra vedkommende Trykkeri at afgive

til Universitetskvæsturen, ledsaget af Trykkeriets Attest om Oplagets Størrelse;

6. Alle Omkostninger afholdes af Udgifveren;

7. De Exemplarer, som ikke benyttes, kunne i uskadt Stand tilbageleveres Universitetskvæsturen inden 31te December i det Aar, for hvilket Almanakken gjælder;

8. Restoplaget kan erholdes udleveret efter den 1ste April i det derpaa følgende Aar;

9. Naar der er erlagt Afgift af 25000 Exemplarer, ville de næste 5000 Exemplarer blive udleverede uden Afgift, og naar Oplaget forøges udover 30000 Exemplarer, vil der blive udleveret 1000 Exemplarer uden Afgift, hver Gang der er betalt for 5000 Exemplarer. Benyttes den her indrømmede Rabat, bortfalder den under Post 7 anførte Ret til ved Aarets Udgang at faa Afgiften tilbagebetalt for ubrugte Exemplarer.

V. Besættelse af Skolelærerembedet i Gladsaxe.

Efter at Embedet som Skolelærer for Gladsaxe Skoledistrikt, Københavns Amt, ved Lærer E. F. F. Sauters Afgang var blevet ledig, udnævnte Konsistorium, der har Kaldsret til dette Embede, efter foregaaende Bekjendtgjørelse, under 29de Juni 1898 Lærer og Kirkesanger i Vorde, Viborg Amt, *Niels Frits Vestergaard Nielsen* til Skolelærer for Gladsaxe Skoledistrikt og Kirkesanger ved Gladsaxe Kirke. Embedets Indtægter ere: 1) Løn: 6 Tdr. Rug og 35 Tdr. Byg efter Kapitelstaxt. Skolepenge ca. 40 Kr. Kirkesangerløn 20 Kr. Som Kirkebyens Lærer 40 Kr. Sandpenge 3 Kr. 75 Ø. Paa Amtstuen hæves aarlig 48 Kr., som fradrages i fornævnte Løn. 2) Bolig og Have for en gift Lærer. 3) Jordlod, der er bortforpagtet for Tiden for en aarlig Afgift af 240 Kr. 4) Offer og Accidentser i Gjennemsnit for de sidste 10 Aar 293 Kr. 73 Ø. aarlig. 5) Fouragegodtgjørelse i Gjennemsnit for de sidste 10 Aar 126 Kr. 8 Ø. aarlig. 6) 6 Favne Brænde til Skolens og eget Brug. Kaldets Reguleringssum i 1896: 1454 Kr.

B. Enkelte Foranstaltninger.

I. Universitetsbygningens Forskjønnelse.

I Sommeren 1897 blev der foretaget en Restaurering af Universitetets Festsal, idet Lisenerne bleve afvadskede og malede med Blomster, Vægmalierne rensede, Egetræværket: Paneler, Døre o. s. v. bleve afvadskede, rensede og bonede, Lister og Ornamenter paa samme forgyldte og overtrukne med Metalfernis, Forgyldningen paa Kongestolen og Talerstolen afvadsket, rensed og restaureret, m. m. Udgifterne herved bleve afholdte af de paa Universitetets Udgiftspost 9 b. 4., Dekorationsarbejde, for Finansaarene 1896—97, 1897—98 og 1898—99 bevilgede Beløb med henholdsvis 474 Kr., 1148 Kr., og 966 Kr. 75 Ø., ialt 2588 Kr. 75 Ø.